

KULTURÁLIS ÉS INNOVÁCIÓS MINISZTERIUM
KÖZGYŰJTEMÉNYI FŐOSZTÁLY

Iktatószám: IV/1367/2025/KGYFO

Ügyintéző: Petróczky Henrietta

E-mail: henrietta.petroczky@kim.gov.hu

Telefonszám: +36 (1) 896-1072

Melléklet: 2 db

Tárgy: Herman Ottó Múzeum – 2024. évi
beszámoló és 2025. évi munkaterv
értékelése

Tóth-Szántai József polgármester úr
részére

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata

Miskolc

Városház tér 8.

3525

Miskolc MJV Polgármesteri Hivatal Iktatási Csoport	
Kapja:	2025. MAJ 14
Előirat:	
Iktatószám:	404325/25
Eldadó:	M.A.
Melléklet:	

Tisztelt Polgármester Úr!

Köszönettel megkaptam a Herman Ottó Múzeum 2024. évi beszámolóját és 2025. évi munkatervét, amelyet a Közgyűjteményi Főosztály bevonásával, a szakmai szempontok figyelembevételével áttekintettünk.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 45. § (5) bekezdésében a kultúráért felelős miniszter számára biztosított véleményezési jogkörben eljárva tájékoztatom, hogy a Herman Ottó Múzeum 2024. évi beszámolóját és 2025. évi munkatervét – a levelemhez mellékelte, részletes értékelésben felvetett javaslatok szem előtt tartásával – elfogadásra javaslom.

A Herman Ottó Múzeum működtetéséhez további sok sikert, eredményes munkát kívánok!

Budapest, 2025.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 3/2022. (VIII. 8.) KIM utasítás 5. függelék III. Kulturális ágazat cím A) pont 40. alpontja alapján a kultúráért és innovációért felelős miniszter nevében eljárva,

Üdvözlettel:

A dokumentum elektronikusan hitelesített.
Dátum: 2025.05.14 08:48:07
Kulturális és Innovációs Minisztérium
Kiadmányozta: Dr. Szende László

Dr. Szende László
főosztályvezető

Cím: Kulturális és Innovációs Minisztérium, 1054 Budapest, Szemere utca 6.
Postafiók: 1884 Budapest, Pf. I. Tel: + 36 1 896 2203.
E-mail: ugyfelszolgalat@kim.gov.hu

HERMAN OTTÓ MÚZEUM

Vármegyei hatókörű városi múzeum beszámolója 2024

Értékelés:

A Herman Ottó Múzeum 2024. évi beszámolójának értékelése

A Herman Ottó Múzeum (továbbiakban: HOM) 2024. évi munkabeszámolója a formai kritériumoknak megfelelően, az intézményi feladatellátást részletesen bemutatva került benyújtásra.

Szervezeti kérdések és intézményi stratégia

Az intézményben szervezeti átalakítások nem történtek. Dr. Szörényi Gábor András újabb 5 évre kapott vezetői kinevezést régészeti és műemléki területért felelős igazgatóhelyettesként, Kákóczki András pedig a Miskolci Galéria tagintézmény-vezetője lett a következő 3 évre; Jakab Mátyás a Történeti Tár, Melnik Marianna a Herman Ottó Emlékház, Kónya Ábel pedig a grafikai csoport vezetésére kapott megbízást. A múzeumi terület munkaerőpiaci megtartó ereje folyamatosan csökken, ez sajnos továbbra is érzékelhető az intézményi fluktuációban.

Az intézményi bővüléssel összhangban az év végére megújításra került a múzeum szervezeti és működési szabályzata, illetve a kulturális tárca előző évi értékelésében megfogalmazott ajánlásnak megfelelően elkészültek az intézményi stratégiák első változatai.

A 2024-es év kiemelten fontos volt a HOM számára, hiszen ebben az évben ünnepelte az intézmény az 1899-ben alapított Borsod-Miskolci Múzeum 125 éves évfordulóját és az előző évek tudatos építkezésének eredményeként számos fejlesztés került átadásra, új szolgáltatás vált mindenki számára elérhetővé. Egy hosszú folyamat eredményeként, közel 1 milliárd Ft keretösszegű pályázati forrásból 2023 végére befejeződött a HOM központi épületének bővítése. Az új épületszárnyban két reprezentatív állandó képzőművészeti kiállítás nyílt meg 2024. április 29-én: "A titkos és a publikus" című tárlat dr. Petró Sándor és Kövesi István 20. századi műgyűjtők gyűjteményeit, a "Miskolc anno" című kiállítás pedig a város 20. század első felében lezajlott jelentős átalakulását mutatja be. Az épületben új múzeumi kávézó és bolt is várja a látogatókat.

A Tímármalom utcai raktárbázison 2024 januárjában nyílt meg a Magyar Génius Program támogatásával "A föld alól az Avas elé. A miskolci múzeum kinyíló régészeti látvány(rak)tára" című új állandó kiállítás, amely elnyerte Az év kiállítása 2024 pályázat különdíját, a fenntarthatósági és állományvédelmi szempontokat legjobban tükröző kiállításként.

Az évfordulóra megjelent egy reprezentatív jubileumi kiadvány is, amely a miskolci múzeum gyűjteményeinek 125 éves történetét mutatja be.

2024-ben két jelentős országos konferenciának is helyet adott a múzeum: 16. Országos Múzeumpedagógiai Konferencia és a Magyar Vidéki Múzeum Szövetségének közgyűlése.

A megelőző három év eredményeit és fejlődését a Pulszky Társaság – Magyar Múzeumi Egyesület Az év múzeuma 2024 címmel ismerte el a múzeum infrastrukturális, szervezeti és munkaszervezési megújításáért, szolgáltatásainak fejlesztéséért, valamint a magas színvonalú muzeológiai és tudományos munkájáért és közösségi programjaiért.

Az elismerő címekért ezúton is gratulálunk!

Gyűjteménygyarapítás, nyilvántartás, hozzáférés

A gyűjteménygyarapítás 2024-ben nagy lendületet vett; figyelemreméltó mind az adásvétellel, mind pedig az ajándékozással bekerült tárgyak száma, emellett régészeti feltárások eredményeként is gyarapodott a múzeum gyűjteménye, a természettudományos anyag tekintetében pedig a terepi gyűjtés a jellemző.

NKA támogatással sikerült megvásárolni egy igen jelentős tárgygyűttest a Néprajzi Tár számára: a szentistváni matyó szoba teljes berendezése Simon Istvánné Pozsa Magdolna hagyatékából került be, a szobaberendezés 419 tételt (437 db) tartalmaz. Ezzel a gyarapodással teljessé vált a múzeum Néprajzi Tárának mindhárom matyó települést lefedő szobabelső-kollekciója.

A Fotó-negatív Tár gyűjteménye egy átfogó, várostörténeti jelentőségű digitális anyaggal gazdagodott. (E kollekciónál a munkajelentésben a szerzeményezés módjánál digitalizálás szerepel, ami némiképp félrevezető, mivel ezt elsősorban a feldolgozás módjaként szoktuk szerepeltetni – javasoljuk ennek pontosítását.)

A nyilvántartási feladatok a legtöbb gyűjtemény esetében a terveknek megfelelően valósultak meg. A HOM továbbra is papír alapú nyilvántartásokat használ, ezzel párhuzamosan folyik az elektronikus nyilvántartás a Múzeum Digitár rendszerében. Kizárólag digitális nyilvántartást használó, auditált gyűjteménye továbbra sincs az intézménynek.

Az Ásványgyűjtemény nyilvántartása naprakész, a képzőművészeti gyűjtemény tárgyévi gyarapodásának nyilvántartásba vétele megtörtént, a néprajzi gyűjtemények feldolgozottsága 100 %-os. Azon gyűjtemények (földtörténeti és régészeti) esetében, ahol a hagyományos és számítógépes nyilvántartás párhuzamosan folyik, de a digitális nyilvántartás előbbre haladt, mint a papíralapú, javasoljuk ennek mielőbbi pótlását, tekintettel arra, hogy a digitális nyilvántartás akkreditálásának hiányában egyelőre a hagyományos leltár tekinthető hivatalos vagyonleltárnak is.

A HOM gyűjteményeiben a tárgyévi végén nyilvántartásba vett teljes állomány száma 510.375 tétel volt, ez a teljes műtárgyállomány 16%-ának felel meg.

A revíziós feladatok a terveknek megfelelően folytatódtak, ez elsősorban az irodalomtörténeti, a céhes és a képzőművészeti anyagot érintette.

Az intézmény digitalizálási stratégiája a teljes gyűjtemények minél nagyobb darabszámban, alapadatokkal, nézőképekkel történő internetes publikációját tűzte ki célul. Ezen a területen a korábbi évhez hasonlóan jelentős előrelépés tapasztalható. Tárgyévben összesen 34.701 tétel került digitalizálásra – ennek értelmében szükséges módosítani a beszámoló táblázatában rögzített, összes digitalizált kulturális javak számát, amely a 2023-as adatoknál alacsonyabb.

Műtárgyvédelem

A műtárgyvédelmi feladatok terén elsősorban a megelőző állományvédelem és a fertőzött műtárgyak kezelése került az előtérbe. A Kárpát-medencei népviseleti gyűjtemény esetében rovar- és gombafertőzés következtében vált szükségessé a műtárgyak kiállításból történő kiemelése és kezelése. Folytatódott a numizmatikai gyűjtemény papírpénzeinek átcsomagolása műtárgyvédelmi szempontból megfelelőbb anyagokba, a Néprajzi Tár viseleteinek részére új védőzsákok készültek.

NKA pályázat segítségével sikerült a könyvtárban őrzött 12 penészes kötetet fertőtleníteni és több mint 4 folyóméternyi újságot savtalanítani. A történeti gyűjtemény anyagából két újkori pergamen oklevél restaurálása történt meg.

Tudományos kutatás

Az előző évekhez hasonlóan továbbra is magas szintű tudományos kutatás és munka folyik a múzeumban minden szakterületen; jól tükrözi ezt a mellékelt publikációs lista.

2024-ben lezárult a Falu a városban – Miskolc városrészeinek társadalomtörténete és kulturális változásai a 19–20. században című OTKA-kutatás. A projekt zárásaként megjelent a Város, falu városrész – Tanulmányok a Miskolchoz csatolt falvak történetéről és néprajzáról című tanulmánykötet.

A HOM volt a társrendezője 2024-ben a 6. Közép-Európai Ásványtani és 9. Ásványtudományok a Kárpátokban című konferenciának.

A tudományos munkatársak kutatónapjának szabályozása példaértékű: megállapítja a kutatónapra jogosultak körét, az igénylés benyújtásának módját és a beszámolási kötelezettséget. Fő szempont, hogy a gyűjtemények feldolgozásával és a gyűjtőkörbe, illetve gyűjtőterületre vonatkozó témákkal foglalkozó kutatások kapjanak prioritást.

Kiállítási tevékenység

2024-ben 3 új kiállítás nyílt a Herman Ottó Múzeumban, ami igazán különleges egy múzeum életében. Januárban került átadásra és nyílt meg a nagyközönség előtt a Tímármalom utcai raktárbázison a Régészeti Látványraktár, majd áprilisban megnyílt az Új Képtár, amely két állandó kiállítást foglal magában. A titkos és a publikus című tárlat Kövesi István és Petró Sándor műgyűjteményeit, míg a Miskolc anno címet viselő kiállítás a múzeum tervszerű gyűjtéseként összeálló városkép-kollekciót tárja a látogatók elé. Az új állandó tárlatokkal párhuzamosan elkészült a régi képtár helyén egy új konferenciaterem, illetve egy időszakos kiállítótér is.

A HOM 2024-ben tehát immár 11 állandó és 34 időszakos kiállítással várta a látogatókat 301 napon át, illetve 5 online kiállítása volt elérhető a virtuális térben.

A Miskolci Galéria vonatkozásában hangsúlyos törekvés, hogy a látogató szélesebb körű kitekintést kapjon, ugyanakkor a helyi művészek is fókuszba kerüljenek. A képzőművészeti tárlatok sorában így 25 időszaki kiállítás volt megtekinthető.

A HOM látogatottsága az előző évhez képest 17%-kal nőtt, ami egyértelműen az új állandó tárlatok vonzerejéből adódik: a Régészeti Látványtárat 1586-an, míg a Miskolc Anno és A titkos és a publikus című tárlatokat valamivel több mint kétezren tekintették meg. Továbbra is a Dinók Földjén, illetve a bükkábrányi mocsárciprusokat bemutató kiállítás a múzeum legnépszerűbb tárlata; ezeket közel 18 ezren tekintették meg 2024-ben.

Az Új Képtár megnyitásával bővült tehát a kiállítási kínálat és új egységgel gyarapodott a múzeumi bolthálózat is, valamint az intézmény saját fenntartásában egy kávézó is megkezdte működését. Mindezekkel párhuzamosan bevezetésre került a múzeumpedagógiai bérlet, amely rugalmas feltételekkel jó lehetőséget kínál az iskolák, illetve a diákok számára. Az új kiállítások megnyitásával új struktúra került kialakításra a jegyár-képzésben. A jegyértékesítésből származó bevétel ennek értelmében nőtt és jelentős növekedés érzékelhető a múzeumpedagógiai foglalkozások bevétele tekintetében is. A múzeumi bolt és kávézó bevételeiben is növekedés tapasztalható. Figyelemre méltó a fenntartói támogatás emelkedése is.

Közönségkapcsolat, kommunikáció

A közművelődési programok kiemelten a kiállításokra épülnek és a hagyományosnak mondható országos múzeumi nagyrendezvények mellett a helyi eseményekre reflektálnak, bevonva a múzeum holdudvarába tartozó egyesületeket, közösségeket. 2024-ben a kiemelt rendezvények főképpen a múzeum fennállásának 125. évfordulójához kötődtek. A Múzeumok Éjszakáján összesen 36 különböző programmal várták a látogatókat, a Múzeumok Őszi Fesztiválja keretében gasztronómiai tematikájú programokkal készültek, valamint csatlakoztak az Ars Sacra Fesztiválhoz és a Városjárás rendezvénysorozathoz is.

Kiemelt cél volt a visszatérő vendégek számának növelése, ennek érdekében a kiállításokra épülő sorozatokat szervezett a múzeum. A programkínálat rendkívül változatos és sokrétű volt, az év minden időszakában kínált élményszerű és tartalmas kikapcsolódást minden korosztálynak: 93 rendezvényen összesen 4550 érdeklődő vett részt.

2024-ben is folytatódott a Múzeumi Szabadművelődési Akadémia Idősek és Szépkorúak részére, melyet komoly érdeklődés kísért: csaknem 80 szépkorú önkéntes vett részt muzeológusok, szakemberek által tartott tárlatvezetéseken, előadásokon, majd ezen új ismeretek birtokában láttak el segítő feladatokat az intézményben közönségkapcsolati és adminisztrációs feladatokban.

Az új állandó kiállítások megnyitásával jelentősen bővült az intézmény múzeumpedagógiai kínálata is és ezt erősítette a már korábban említett múzeumpedagógiai bérlet bevezetése. Mindennek eredményeit már jól tükrözik a tárgyév múzeumpedagógiai mutatói: a múzeum hét helyszínén összesen 52 féle foglalkozást kínált öt különböző korcsoportnak. A megvalósult 378 foglalkozáson összesen 7446 fő vett részt, amely az előző évhez képest komoly növekedést jelent. A múzeumpedagógiai tárlatvezetéseken több mint 500 fő vett részt; a Kultúrkofter programmal pedig

összesen 889 diákhoz és felnőttöz jutott el az intézmény. A Térségi Kulturális Szolgáltatások program keretében a vármegye 16 hátrányos településéről érkeztek diákok.

Továbbra is példaértékű az intézmény együttműködése a korai iskolaelhagyás és a tehetséggondozás terén a helyi iskolákkal, így a Martin János Szakképző Iskolával és a Lévy József Gimnáziummal.

2024-ben új lendületet kapott az iskolai közösségi szolgálat a múzeumban, új X-es tevékenységként került a palettára a teremőri és a régész asszisztensi munka, amelyek nagy népszerűségnek örvendtek.

A HOM aktív és szerteágazó kapcsolatot ápol a helyi felsőoktatási intézményekkel. Figyelemreméltó a Miskolci Egyetem BTK Történettudományi Intézettel együttműködésben megvalósuló szakirányú továbbképzés kidolgozása "A közgyűjteményi tudásmegosztás és kulturális örökség menedzsment" címmel. A két féléves levelező képzés akkreditációja megtörtént az első évfolyam 2025 szeptemberében indulhat.

A kutatószolgálat tevékenysége az előző évhez képest jelentősen bővült, kétszeresére növekedett a kiadott kutatási engedélyek, valamint a személyesen vagy online kiszolgált külsős kutatók száma. Az intézményben működő nyilvános szakkönyvtár használata az elmúlt években jelentősen átalakult: külsős olvasók lényegében nincsenek az online elérhető tartalmak miatt.

Az új kiállítások megnyitásával és az új szolgáltatások bevezetésével párhuzamosan új lendületet kapott az intézmény kommunikációs tevékenysége is. Összességében elmondható, hogy a brandépítés és népszerűsítés, valamint a programokról szóló információk terjesztése volt az intézményi kommunikáció fókuszában. A HOM a rendelkezésre álló városi plakát helyeken népszerűsítette az új attrakciókat, a Régészeti Látványraktár fotófalat kapott, az épület megtalálását útbaigazító táblák segítik. Az egységes, jól megkülönböztethető megjelenés érdekében a frontline személyzet formaruhát visel 2024-től, amely szintén az intézményi arculatot erősíti. A múzeumi események népszerűsítése érdekében a múzeum folyamatosan együttműködött a város turisztikai cégével.

Az intézmény pályázati tevékenysége aktív és eredményes, elsősorban az NKA forrásaira támaszkodik. Év végével zárult le a Falu a városban – Miskolc városrészeinek társadalomtörténete, kulturális változásai a 19–20. században című OTKA kutatás.

Az év során 8 módszertani műhelygyakorlatot szervezett a múzeum és 11 állományvédelmi szemlére került sor, amely jóval elmarad a munkatervben kitűzött céltól. A szemlék során nem merült fel olyan körülmény, amely azonnali beavatkozást igényelt volna.

A Herman Ottó Múzeum 2024. évi szakmai tevékenysége egyértelműen eredményesnek értékelhető. Az intézményi stratégia mentén megvalósult fejlesztések eredményei immár a látogatók számára is jól érzékelhetők és mindez a teljesítménymutatókban is tükröződik. A múzeumi szakma elismerését pedig Az év múzeuma 2024 kitüntető cím is egyértelműen tükrözi.

Ajánlások:

1. Az 1997. évi CXL. törvényben meghatározott stratégiai dokumentumok újragondolása megkezdődött; javasoljuk ezek mielőbbi véglegesítését és fenntartói jóváhagyásra történő felterjesztését.
2. Szorgalmazzuk a 2024-ben nyílt új kiállítások múzeumpedagógiai hasznosításának kiszélesítését.
3. Javasoljuk, hogy a digitális nyilvántartásra történő áttérés érdekében egy-egy gyűjtemény esetében készítsék elő az auditálás folyamatát.

HERMAN OTTÓ MÚZEUM

Vármegyei hatókörű városi múzeum munkaterve 2025

Értékelés:

A Herman Ottó Múzeum 2025. évi munkatervének értékelése

Szervezeti kérdések és intézményi stratégia

A megvalósult fejlesztések és az új működési keretrendszer értelmében a márciusi közgyűlésben került előterjesztésre a múzeum módosított alapító okirata és ezt követően kerül sor az új Szervezeti és Működési Szabályzat benyújtására, majd az intézményi stratégiák véglegesítésére és elfogadására.

Dr. Szolyák Péter intézményvezetői kinevezése 2025. június 9-ig tart; a pályázatot a fenntartó már kiírta, a benyújtási határidő március 27-e volt, döntés április közepére várható.

A Néprajzi Tár vezetését januártól Dr. Tóth Arnold tudományos titkár vette át.

A 2025-ös év kiemelt feladatai a belső szakmai munkára koncentrálnak, cél a gyűjteményi munka megerősítése és a humán erőforrás megtartása. A gyűjteményi munka területén a revíziós és a digitalizálási feladatok kerülnek fókuszba.

Az épületállomány és a kapcsolódó feladatok bővülése, valamint ezzel párhuzamosan a régészeti bevételek és a nagy értékű pályázati források csökkenése is új helyzet elé állítja a múzeumot, ennek kezelése kulcsfontosságú a középtávú működés érdekében.

Kiemelt feladatként jelentkezik a Barna György gyűjtemény megőrzését és bemutatását célzó hasznosítási koncepció kidolgozása, valamint a TOP-PLUSZ-3.1.3-23-BO2-2023-00001 kódszámú projekt keretében hat időszakos tárlat megvalósítása az Edelényi Kastélyszigetben 2027-ig.

A stratégiai céloknak megfelelően folytatódik a RestART múzeumi kávézó saját forrásból történő fejlesztése.

A múzeum vagyonkezelésében lévő ingatlanok fejlesztése terén továbbra is sok feladat lenne középtávon; ezek forráshiány miatt évek óta húzódnak. A központi épület villamoshálózatának terheltsége elérte a maximális szintet; a talaj felőli szigetelés, ablakok cseréje, homlokzaton jelentkező vakolati hibák javítása szükségessé vált. A papszeri műemléképület statikai szakvélemény alapján bezárásra került, teljes felújítására kiviteli tervek készültek, a megvalósításra egyelőre nincs anyagi forrás. A Pele-lak épületgépészeti felújítása forráshiány miatt tolódik. A Miskolci Galéria Rákóczi-házában külső-belső homlokzati festés, nyílászárók felújítása, fűtés és a beépített szellőztetőrendszer korszerűsítése szükséges. Petró- és Feledy-házakban, illetve az Alkotóházban teljes külső és belső felújítás szükséges. A Thália-házban szigetelési problémák mellett az alsó szinten lévő kiállító helyiségek vakolatának helyreállítása, falak kiszárítása és festése lenne indokolt.

Gyűjteménygyarapítás, nyilvántartás, hozzáférés

A HOM tárgyévben nem tervez jelentős gyűjteménygyarapodással, ez is elsősorban ajándékozás és gyűjtés révén fog megvalósulni.

A Színháztörténeti Gyűjtemény Somlai Artúr színművész halotti maszkját tervezi megszerezni. A Fotó-negatív Tár az egykori ÉSZAKTERV több ezer tételből álló negatívjaival gyarapodik. A Természettudományi Osztály a Földtörténeti és Természetrajzi Tár természetrajzi gyűjteményét igyekszik gyarapítani. Folytatódik a Kő-lyuk I. barlang őslénytani és régészeti feltárása, a bükkábrányi lignitbánya előtere és Hejőpapi-Nyögő-dűlő megelőző feltárásai, a Cserépváralja – Cserépvár romkonzerválást megelőző régészeti tervásatása és a Szögliget-Szádvár tervásatása. A Miskolci Galéria a 2025-ben megrendezésre kerülő tárlatok művészeinek alkotásait, dokumentumait igyekszik pályázati úton történő vásárlás vagy adományozás révén megszerezni. A Néprajzi Tár és az Ásványtár az előző években bekerült anyagok feldolgozására koncentrálnak.

A nyilvántartási feladatok a korábbi évek gyakorlatának megfelelően példaértékűen átgondoltak és megtervezettek.

Folytatódik a nagyobb gyűjteményekben a fel nem dolgozott anyagok esetében elmaradt nyilvántartási feladatok pótlása, a bekerülő új anyagok esetében pedig a papír alapú, digitális és online felületre történő feltöltés. Folyamatos feladat a papír alapú leltárkönyvekben szereplő adatok digitális és online felületekre történő átvitele, illetve a digitális adatbázisokban szereplő rekordok felülvizsgálata, bővítése.

Kiemelt feladat tárgyévben az irodalomtörténeti gyűjteményben a teljes állomány fizikailag új rendszer szerinti elhelyezése, egy részének leltározása, valamint a Numizmatikai Adattár létrehozása.

Ezen a ponton szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy az Excel programban történő nyilvántartás a 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendelet értelmében nem minősül számítógépes nyilvántartásnak.

Hagyományos, papír alapú nyilvántartást mellőző, kizárólag számítógépes nyilvántartásra csak akkreditált rendszer esetében van lehetőség.

A revíziós feladatok a stratégia szerint folytatódnak 2025-ben, a revízióval párhuzamosan megvalósul a tárgyak digitalizálása és szükség esetén megtörténik a tárgyak újracsomagolása is. Kiemelt feladatot jelent az irodalomtörténeti gyűjtemény átrendezésével párhuzamosan induló revízió, a Történeti Tár céhes dokumentációs gyűjteményének teljes és a numizmatikai gyűjtemény szűrőpróbaszerű revíziója, valamint a Miskolci Galéria kortárs gyűjteményéből kölcsönzött műtárgyak revíziója. A régészeti gyűjteményben a paleolit korú anyag szűrőpróbaszerű revíziója kerül sorra, valamint a földtörténeti gyűjtemény 2015-ben és 2016-ban leltározott anyaga. Az ásványgyűjtemény „Magyarország ásványai” gyűjteményrészének revíziója folytatódik a Budai-hegység, a Pilis és a Visegrádi-hegység ásványainak revíziójával.

A revízióval párhuzamosan új lendületet kap a digitalizálás is. Kiemelt stratégiai cél a papír alapú nyilvántartásokban szereplő műtárgyak digitalizálása, majd annak a MúzeumDigitár felületére történő feltöltése és nyilvánossá tétele. 2025-ben közel 16 ezer tétel digitalizálását tervezik, amely az előző évek teljesítésének ismeretében bizonyára jóval magasabb szám lesz.

Műtárgyvédelem

A megelőző műtárgyvédelemmel kapcsolatos feladatok a tervezett raktárrendezésekkel párhuzamosan valósulnak meg, ennek során a műtárgyak szakmai szempontból megfelelő csomagolást és elhelyezést kapnak.

A gombafertőzés miatt már tavaly megkezdődött a Kárpát-medence népviseletei kiállítás tárgyainak áthelyezése: a falon lévő textilek kiemelésre kerültek, a tárgyak porszívózás és tisztítás után a restauráló csarnok emeleti részén kerülnek elhelyezésre, illetve sor kerül a vitrinek fertőtlenítésére. A kiállítótérbe kihelyezésre kerülnek digitális hő- és páramérő készülékek, amivel figyelemmel lehet kísérni a hőmérsékleti és relatív páratartalmat.

Tudományos kutatás:

Az intézmény 2025-ös tudományos tevékenységének fókuszában a Lévy József- emléké áll. A térség neves költőjéről, műfordítójáról, akadémikusról és közszolgájáról szóló emléké február 7-én került megnyitásra Miskolcon, születésének 200-ik évfordulója alkalmából. Ehhez kapcsolódóan a gyűjteményekben őrzött tárgyakból, dokumentumokból nagy ívű kutatás, illetve konferencia valósul meg, amely a néprajzi, történeti, képzőművészeti, numizmatikai, fotótörténeti, irodalomtörténeti, színháztörténeti gyűjteményekben dolgozó munkatársakat egyaránt érint. A kutatások eredményei egy virtuális kiállításban a látogatók számára is bemutatásra kerülnek majd.

Kiállítási tevékenység

A HOM központi épületében az 5 állandó kiállítás mellett kiemelt időszaki tárlatként valósul meg a Fügedi Márta Népművészeti Egyesület rendezvényének, a XXI. Virágzó Népművészet című alkotópályázat időszaki kiállítása. A kortárs művészetet bemutató Miskolci Galéria 2025-ben fő feladatának tekinti a város és a régió jelentős képzőművészei egyéni kiállításainak megvalósítását. Idén mutatkozik be: Rudolf Mihály építész, Nagy Judit gobelinművész, Kavecsánszki Gyula képzőművész, Rácmolnár Sándor és Molnár Ferenc képzőművészek, határon túlról pedig Lipcsey György szobrászművész. A Rákóczi-ház biztosít helyszínt az Ezüst Négyszög Nemzetközi Festészeti Triennálénak, a Galéria saját gyűjteményét pedig az Enyém, Tiéd, Miénk kiállítássorozat keretében mutatja be a Fogyasztanak valamit? című tematikus válogatással.

A Thália-ház időszaki kiállításai 2025-ben jelentős jubileumokhoz – Jókai Mór és Johann Strauss 200 – kapcsolódnak.

Folyamatban van egy új várostörténeti kiállítás előkészítése, ennek forgatókönyve készül el idén.

Megkezdődik a TOP-os pályázat keretében megvalósuló időszaki tárlatok építése az Edelényi Kastélyszigeten.

A látogatottságot 32.000 fővel tervezik, amely a tavalyi teljesítés tükrében reálisnak értékelhető. Továbbra is meglehetősen magas, közel 30%-os az ingyenes látogatók aránya.

Áprilistól 10%-os emelést tervez a múzeum a jegyárak tekintetében és kiemelt cél az online jegyértékesítés bevezetése. Mindez jó alapot biztosít a jegyár-bevétel tervezett növekedéséhez. Az intézményi terek bérbeadásából származó, a múzeumi bolt és kávézó, illetve a múzeumpedagógiai foglalkozások bevétele a tavalyi teljesítésnek megfelelően tervezett.

Közönségkapcsolat, kommunikáció

Kiemelt hangsúlyt kap idén az átadott új állandó kiállítások közművelődési és múzeumpedagógiai hasznosítása. Ennek érdekében új művészettörténeti sorozat kerül elindításra és bérletes konstrukció is kialakításra kerül.

Az év kiemelt rendezvénye lesz a Lévy200 konferencia a Miskolci Egyetemmel, az MTA Miskolci Akadémiai Bizottságával és a Lévy József Református Gimnáziummal közösen.

A múzeumi nagyrendezvényeken (Családi nap, Múzeumok Éjszakája, Múzeumok Őszi Fesztiválja) idén a 190 éve született Herman Ottó munkássága kerül a középpontba.

A közművelődési programok és az azokon résztvevők száma a tavalyi mutatóknak megfelelően tervezett.

A központi épületben, a Régészeti Látványraktárban, a Miskolci Galéria kiállításaiban, valamint a Pele-házban folyamatosan elérhetőek a múzeumpedagógiai foglalkozások, emellett több online és offline versenyt is tervez hirdetni a múzeum. Új foglalkozás készül a Virágzó népművészet c. kiállításához, illetve digitalizálásra kerül Szabadulj az idő fogságából c. szabaduló szoba jellegű játék. Új módszerek is kipróbálásra, illetve bevezetésre kerülnek, mint például az élő interpretáció és a baba-mama programok.

A tervezett múzeumpedagógiai foglalkozások száma idén 500, amely a 2024-es teljesítéshez képest növekedést jelent; a honlapon elérhető múzeumpedagógiai foglalkozások száma ugyanakkor a beszámolóban szereplő foglalkozásszámhoz képest csökken.

Módszertani szolgáltatások

A megyei hatókörű szakmai-módszertani központként ellátandó feladatok tekintetében a módszertani műhelygyakorlatok az előző évhez hasonlóan tervezettek: 4 múzeumpedagógiai, 3 néprajzi és 1 állományvédelmi témakörben. Új elem lesz a Régészeti Látványraktár múzeumpedagógiai kínálatának (kezdetben 9 új foglalkozás) szélesebb körben történő megismertetése, az új Képtár pedig a vizuális kultúrát tanító pedagógusokkal való közös szakmai gondolkodás lehetőségét teremti meg.

Az állományvédelmi bejárások során 30 helyszínt terveznek felkeresni a vármegye területén található 67 intézmény közül, ez jóval intenzívebb feladatellátást jelent az előző évhez képest – reméljük, ez meg is valósulhat az idén.

Kommunikáció:

Anyagi források hiányában az idei kommunikációs stratégia központi eleme az innovatív, költséghatékony és közösségépítő megoldások alkalmazása lesz: a múzeum honlapja és 11 Facebook-oldala kulcsfontosságú eszközei lesznek a kommunikációnak. Sor kerül a honlap frissítésére és látogatói oldali optimalizálására. Segítséget jelent a helyi és országos sajtóval való jó kapcsolat és szoros együttműködés. Kiemelt feladatot jelent a múzeum közösségi szerepének erősítése és a látogatók aktív bevonása, illetve az arculatépítés.

Az arculatépítés során a részvétel és az élmény hangsúlyozása kiemelt szerepet fog kapni. Új módszerként jelenik meg a látogatói élmény fokozás érdekében a történetmesélés: az egyes tárgyakhoz, műtárgyakhoz kapcsolódó emberi történetek bemutatása személyesebb élményt nyújt a látogatóknak, és segít mélyebb érzelmi kapcsolatot kialakítani a közönséggel.

Pályázatok:

A szakmai feladatok (gyűjteményfejlesztés, kutatás, könyvkiadás, műtárgyvásárlás, állományvédelem) megvalósítása kapcsán elsősorban az NKA, illetve az MMA pályázataira számít az múzeum.

Idén mindössze 2 aktív és 15 lezárási szakaszban lévő pályázata van a múzeumnak, de több előkészített projektje is van az intézménynek.

A Herman Ottó Múzeum 2025. évi munkatervének összefoglaló értékeléseként elmondható, hogy a megvalósult fejlesztések, a megújult kiállító- és közönségforgalmi terek, illetve az új állandó és időszakos kiállítások nagy lehetőséget jelentenek az intézménynek a közönségkapcsolati és múzeumpedagógiai terület megújítására, új látogatói csoportok megszólítására és új partneri együttműködések kialakítására. Ugyanakkor komoly feladatot jelent az eredményes üzemszerű működtetés biztosítása; a munkatervben szereplő kommunikációs és közművelődési célok megvalósítása ennek biztosítója lehet.

Érdeklődve várjuk a következő 5 éves időszak stratégiai céljait tartalmazó dokumentumokat.

Ajánlások:

1. Javasoljuk, hogy a digitális nyilvántartásra történő áttérés érdekében egy-egy gyűjtemény esetében készítsék elő az auditálás folyamatát.
2. Javasoljuk, hogy a 20/2002. (X. 4.) NKÖM rendelet előírásainak értelmében vizsgálják felül a régészeti anyag nyilvántartási gyakorlatát.

3. Fontosnak tartanánk annak elemzését, hogy miből adódik az ingyenes látogatók magas aránya figyelemmel a jegybevételek növelésének lehetőségére.

4. Az új és változatos kiállítási paletta kiváló lehetőséget teremt új látogatói csoportok megszólítására – javasoljuk ebben az irányban történő határozottabb előrelépést.

5. A 2024-es munkatervben szerepelt a múzeum társadalmi felelősségvállalásának növelése, csatlakozva Miskolc városának az Európai Unió 100 klímasemleges városa projektjéhez. Izgalmasnak és előremutatónak tartjuk ennek kapcsán a “zöld múzeum” koncepciójának kidolgozását és bevezetését. Javasoljuk ennek továbbvitelét.